

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

**POSTOJE K MIMOMANŽELSKÉJ/MIMOPARTNERSKEJ
SEXUALITE Z HĽADISKA POHLAVIA**

Bakalárska práca

Študijný program: Učiteľstvo akademických predmetov

Študijný odbor: Etická výchova - chémia

Školiace pracovisko: Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky

Školiteľ: PhDr. Dagmar Marková, PhD.

Konzultant:

NITRA 2012

SILVIA MIKULCOVÁ

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Silvia Mikulcová
Študijný program: Učiteľstvo akademických predmetov
Študijný odbor: Etická výchova - Chémia
Typ záverečnej práce: Bakalárska
Jazyk práce: Slovenský
Meno, priezvisko a tituly školiteľa: PhDr. Dagmar Marková, PhD.
Meno, priezvisko a tituly konzultanta:
Názov: Postoje k mimomanželskej/mimopartnerskej sexualite z hľadiska pohlavia

Anotácia:

Bakalárska práca sa skladá z teoretickej a empirickej časti. Obsahuje štyri teoreticky spracované kapitoly, ktoré sa členia na jednotlivé súvisiace podkapitoly. Zámerom mojej práce bolo prieskumom zistiť postoje v oblasti mimomanželskej a mimopartnerskej sexuality z hľadiska pohlavia.

Školiace pracovisko: Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky

Vedúci školiaceho pracoviska:

Dátum schválenia:

.....

podpis

Abstrakt

Bakalárska práca sa skladá z teoretickej a empirickej časti. Obsahuje štyri teoreticky spracované kapitoly, ktoré sa členia na jednotlivé súvisiace podkapitoly. Prvá kapitola je venovaná sexualite, pojmom sexuality a diskurzom o sexualite. V druhej kapitole sa venuje nevere a typmi nevier. V tretej teoreticky spracovanej kapitole sa rozoberá vzťah nevery k svedomiu, nevery a vernosť, a odpusteniu nevery. V štvrtej poslednej teoreticky spracovanej časti je rozobraný pojem nevery v súčasnosti. V empirickej časti a teda v piatej kapitole som sa snažila prieskumom zistiť postoje v oblasti mimomanželskej a mimopartnerskej sexuality z hľadiska pohlavia.

Kľúčové slová

Sexualita, nevera, morálka, odpustenie

Abstract

Bachelor thesis consists of theoretical and empirical part. It contains four chapters theoretically treated, which is divided into various subsections related. The first chapter deals with sexuality, the concept of sexuality and the discourse on sexuality. The second chapter is devoted to types of infidelity and unbelief. The third chapter is treated theoretically analyzes the relationship infidelity to conscience, fidelity and infidelity, infidelity and forgiveness. In the last fourth of the treated theoretically term affair is discussed at present. In the empirical part, and thus in the fifth chapter, I tried to find a survey of attitudes and mimopartnerskej extramarital sexuality in terms of gender.

Keywords

Sexuality, infidelity, morality, forgiveness

Obsah

Úvod.....	7
1. Vymedzenie pojmu sexualita.....	8
1.1 Sexualita – analýza východiskového pojmu	8
1.1.1 Promiskuita a sériová monogamia.....	11
1.2 Prístupy k sexualite	13
2.Vymedzenie pojmu nevera	15
2.1 Typy nevery	15
2.2 Nevera a osobnosť človeka	18
2.3 Príčiny nevery	19
2.3.1 Ďalšie faktory vedúce k nevere	22
2.3.2 Diskurzy o mimomanželskej a mimopartnerskej sexualite	23
3. Nevera ako morálny problém	24
3.1 Nevera verzus svedomie	25
3.2 Nevera verzus vernosť	26
3.3 Odpustenie nevery	26
4. Nevera – súčasnosť	27
5. Empirická časť	28
5.1 Prieskumný cieľ	28
5.2 Metódy prieskumu	28
5.3 Prieskumná vzorka	28
6. Záver	34
Dotazník.....	35
Použitá literatúra:	40

Zoznam tabuliek

Tab.1: Aký je váš postoj k nevere?.....	29
Tab.2: Čo považujete za neveru?.....	30
Tab.3: Aké správanie, ktoré by iný považovali za neveru, vy nepovažujete?.....	30
Tab.4: Prečo ľudia bývajú neverní?.....	30
Tab.5: Prečo bývajú neverní muži?.....	31
Tab.6: Prečo bývajú neverné ženy?.....	31
Tab.7: Z akého dôvodu odpúšťajú neveru muži?.....	31
Tab.8: Z akého dôvodu odpúšťajú neveru ženy?.....	31
Tab.9: Aký vzťah sa neverou rozpadne skôr?.....	32
Tab.10: Dokázali by ste odpustiť neveru?.....	32
Tab.11: Považujete sex na jednu noc za neveru?.....	32
Tab.12: Považujete sex na objednávku (prostitúcia) za neveru?.....	33
Tab.13: Považujete sex cez telefón za neveru?.....	33
Tab.14: Máte osobnú skúsenosť s neverou?.....	33

Úvod

Sexualita v minulom storočí nadobudla čoraz viac občiansky rozmer. Postupne sa vymaňuje z období tabuizácie a hriechu a čoraz viac sa stáva plnohodnotnejšou stránkou ľudského života. Ďalšie generácie vyrastajú v spleti minulosti a prítomnosti, tradícií a nekonvenčnosti. Tieto generácie majú problémy sa v nej zorientovať.

Sexualita a nevera sú pojmy, o ktorých sa nazdávame, že im rozumieme a vhodne ich používame, ale ťažko by sme ich vedeli definovať. Neľahké je určiť presný význam týchto slov nielen pre priemerne vzdelaného človeka.

Čoraz viac publikácií (kníh aj časopisov) sa v posledných rokoch zaoberá sexualitou. Sexualita je prirodzený jav.

Zdalo sa teda, že sexualita spôsobuje ľuďom čoraz menej starostí. Sexualita je však aj dnes živý ľudský, spoločenský celosvetový problém nachádzajúci sa aj u nás. Namiesto toho aby bola prameňom prirodzenej radosti, uvoľnenia mimoriadne hlbokých, dôverných vzťahov, stáva sa pre mnohých zdrojom utrpenia, konfliktov, kríz a sklamaní.

1. Vymedzenie pojmu sexualita

Ľudská sexualita je stará ako ľudstvo samé. Je dôležitou súčasťou ľudského bytia počas celého života jednotlivca a zahŕňa pohlavie, rodovú identitu a rodové role, sexuálnu orientáciu, erotiku, pôžitok, intímnosť a reprodukciu. Sexualita je prežívaná a vyjadruje sa v myšlienkach, predstavách, túžbach, názoroch, postojoch, hodnotách, správani, sexuálnych praktikách, roliach a vzťahoch. Aj keď sexualita zahŕňa tieto dimenzie, nie každý jednotlivec ich prežíva v úplnosti. Ovplyvňujú ju interakcie biologických, psychologických, sociálnych, ekonomických, politických, kultúrnych, etických, právnych, historických a náboženských či spirituálnych faktorov. (Mráz, 2003, s.8)

Sexualita spolu s rodovosťou sa nám vynárajú na každom kroku. Sú súčasťou komunikácie, obchodu, kultúry a tiež výchovy. Okolie nám dáva priestor, byť mužom alebo ženou, ale udáva nám tiež hranice tohto priestoru. Naša sexualita môže byť viac či menej prebudená a to biologicky, kultúrne či sociálne. Svet okolo nás je presiaknutý vzormi mužskosti, ženskosti a sexuality, ktoré preberáme od narodenia. (Lukšík, Supeková, 2003, s.8)

1.1 Sexualita – analýza východiskového pojmu

Ľudská sexualita je jeden z tých bežných pojmov, o ktorom sa nazdávame, že mu rozumieme, vhodne ho aj používame, ale ťažko by sme ho definovali. V človeku sa prebúda veľké množstvo túžob, pohnútok, rozlične stimulujúce i tlmiace psychické procesy, ktoré vznikajú a pôsobia dávno predsexuálnym správaním v biologickom zmysle, pred pohlavným stykom. Toto všetko je súčasťou sexuality, aj keď o nej hovoríme len z užšieho hľadiska. V užšom slova zmysle sa vzťahuje len na biologické javy (na pohlavné znaky, biologické zmeny,...) a s nimi bezprostredne súvisiace psychické prejavy: na túžby a motivácie. (Schnabl, 1982, s.17)

Pojem sexualita je odvodený z latinského slova „sexus“ – secare – orezať, deliť, krájať, sectus – rozdelený, odlúčený. Samotný výraz vznikol pomerne neskoro (v 19.storočí) a podľa Foucaulta (2003) to súviselo s nástupom nových fenoménov doby. Týmto označením bola spočiatku chápaná výhradne pohlavnosť. Slovník cudzích slov z roku 1988 ešte uvádza, že sexualita predstavuje „fyzické vzťahy medzi mužom a ženou“. V Malej československej encyklopédii (1987, s. 585) sa pod pojmom sexualita rozumie „súhrn všetkých somatických i psychických zložiek súvisiacich s rozdielmi medzi pohlaviami

a z nich vyplývajúcimi prejavmi ľudského chovania. Zahŕňa výberové tendencie smerujúce k zblížovaniu medzi jedincami rôzneho pohlavia s cieľom sexuálneho vzrušenia a ukojenia. Sexualita je spojená s vývinom etických a estetických tendencií.“ V psychológii je samotný pojem používaný pre širokú oblasť osobnosti, ktorá sa vzťahuje k sexuálnemu správaniu. V novších publikáciách sa spravidla sexualita vymedzuje ako „súhrn prejavov ľudského správania a cítenia vyplývajúcich z telesných a psychických rozdielov medzi pohlaviami, zahŕňa rozdiely anatomické, hormonálne, reprodukčné i rozdielne sociálne role získané učením, tiež fyziologické uspokojenie a psychická slasť spojená so sexuálnymi aktivitami zblížovania, vzrušenia a spojenia“. (Vernarcová,J., 2011, s.7)

Mráz vo svojej prednáške píše, že termín *sexus*, *sexualis* prvýkrát možno nájsť u Ciceróna v spise *De Inventione*. Konštatuje sa tu, že „ľudské pokolenie sa rozlišuje aj podľa pohlavia, či je mužské alebo ženské.“ Etymológia slova *sexus* je nejasná. Pravdepodobne súvisí s gréckym výrazom *héxis*, čo znamená stav, podstata, správanie, spôsob života, dispozícia. Iní odvodzujú tento termín od latinského slova *secare* – rezať, deliť, čo by súviselo s antickým mýtom o pôvodnej androgynnej jednote ľudí, ktorú Zeus za trest rozrezal a odvtedy tieto neustále túžia po opätovnom spojení. (Mráz, 2003, s.3-4)

Pohlavný pud, potreba a sexuálne chovanie sú pojmy, ktoré úzko súvisia s pojmom sexualita. Podľa Janiša (2002) je pohlavný pud ponímaný ako vrodená sila k činnosti, premietajúci sa do emotívnej a konatívnej zložky osobnosti. Patrí medzi základné pudy a jeho podstatou je biologicky výberová a zblížujúca orientácia jedinca spravidla na opačné pohlavie. U človeka sa skladá z hormonálneho základu a psychickej nadstavby. (Janiš,2002) Janiš ďalej uvádza, že pojem potreba je používaný ako synonymum pojmu pud, motív. Je to hnacia sila chovania. Ide o vzťah medzi organizmom a jeho prostredím za neustálej konfrontácie subjektu a objektu. Sexuálna potreba vo vývoji ľudského rodu získala okrem reprodukčnej funkcie i ďalšie funkcie – stala sa zdrojom ľudskej spokojnosti, slasti, obživy a pod. Človek svoju sexuálnu potrebu uspokojuje trojakým spôsobom: masturbáciou, pettingom (neckingom) a pohlavným stykom. (Janiš, 2002)

Sexuálne správanie, podľa výkladov niektorých odborníkov, je výsledok procesov motivačných štruktúr, ktoré viedli od reprodukčného chovania k pocitom individuálnej ľudskej slasti, subjektívnym prežitkom a tiež k sebarealizácii. Cez stále spory o pomer vrodeneho a získaného sexuálneho chovania sa ukazuje, že pôsobením rozličných metód možno korigovať chovanie ku konkrétne stanoveným cieľom. Nejde však len o zvládnutie techník, ide o utváranie sociokultúrnej osobnosti jedinca podľa mužského a ženského

vzoru v súlade s hodnotovým systémom spoločnosti. Preto by mala byť sexuálna výchova súčasťou subsystému tzv. výchovy k zdravému životnému štýlu. (Mojžiš, Sobota, 1997) Nemalo by sa zabúdať ani na tradičný pohľad na sexualitu z uhlu kresťanskej viery, keďže toto poňatie bolo po dlhú dobu hlavnou základňou pri vytváraní spoločenského názoru na sexualitu a vplyv náboženstva predstavuje i v dnešnej dobe nezanedbateľnú alternatívu v pohľade na sexualitu. Náboženské hodnotenie sexuality a postoje k nej sa v histórii cirkvi menil a zmiernoval, predsa len voči niektorým témam má stále výhrady. Ide predovšetkým o názor na predmanželskú sexualitu, masturbáciu, homosexualitu, interrupciu či rozvod. (Augustýn, 1995) Podľa môjho názoru sem však môžeme zaradiť aj názor na mimomanželskú alebo mimopartnerskú sexualitu.

Sexualitu môžeme definovať aj ako:

1. Súbor vlastností a javov, ktoré vyplývajú z pohlavných rozdielov, súhrn prejavov ľudského konania a cítenia vyplývajúceho z telesných a psychických rozdielov medzi pohlaviami, zahŕňa rozdiely anatomické, reprodukčné, hormonálne i rozdielne sociálne role získané učením.

2. Fyziologické uspokojenie a fyzickú slasť spojenú so sexuálnymi aktivitami zblížovania, vzrušenia, spojenia = gender, gender study. (Hartl, Hartlová, 2000, s.532)

Podľa Lukšička (2003, s. 45-47) možno vymedziť užšie a širšie chápanie sexuality:

„Ľudskú sexualitu možno užšie chápať ako biologickú dimenziu ľudského rodu a ľudského jedinca, spojenú s produkciou. Užšie pohľady na sexualitu hovoria napr.: sexualita je to, čo sa deje v posteli v noci a týka sa niektorých častí ľudského tela. Sexualita je to, čo sa týka žien a reprodukcie. Sexualita sa predovšetkým týka sexuálneho styku (orgazmu), reprodukcie a hygieny. Sexualita je to, čo ovplyvňuje hormóny. Sexualita sa týka dospelých, deti sú v tomto smere nevinné. Užšie chápanie je reštriktívne. O sexualite sa uvažuje ako o slabosti, ktorá má byť pod kontrolou a sex sa akceptuje len v rámci manželstva s jediným cieľom. S takým reštriktívnym chápaním sexuality sa v našej kultúre stretávame v praxi kresťanstva. Vychádzajúc z biblického spojenia sexuality a lásky možno však dospieť aj k mierne reštriktívnemu kresťanskému vymedzeniu sexuality: telo nie je symbolom slabosti, krehkosti a hriechu, ale je doň vpísané povolanie k láske. Telo pozýva muža a ženu k splneniu ich základného povolania k plodnosti.“

„Ľudskú sexualitu širšie chápeme ako individuálnu, sociálnu, politickú dimenziu ľudského bytia, ktorá je spojená s atraktívnosťou a reprodukciou. Medzi jednotlivé aspekty sexuality patria: rodové roly, city a intímnosť, rodinné roly a životné štýly, telesný imidž, erotické

prežívanie, reprodukcia. Sexualita zahŕňa pohlavnosť, sexuálnu orientáciu, sexuálne preferencie, túžby, sexuálne vyjadrenia.“ (Lukšík, 2003, s.45-47)

Sexualita podľa Bianchiho (2001, s.181) „nadobúda v 20. storočí čoraz viac občiansky rozmer. Vymaňuje sa postupne z období tabuizácie a hriechu a stáva sa stále plnohodnotnejšou stránkou ľudského života. V súčasnosti sme svedkami ustanovovania sa tzv. intímneho občianstva (termín Plummera (In: Plummer, 2003), intimita je „druhom poznania, lásky a bytia spolu s druhou osobou. Takáto definícia umožňuje zahrnúť aj ďalšie aspekty života človeka – napr. vzťah k vlastnému telu, zdraviu, mnohé aspekty životného štýlu a iné. V konečnom dôsledku je intimita pojem, ktorý – podobne ako sexualita – má svoje oprávnenie aj v individuálnom /nepárovom/ bytí.“) či sexuálneho občianstva (termín Evansa), ktoré sú vyjadrením uplatnenia sexuálnych práv človeka vo všetkých oblastiach života, práv byť sexuálnou bytosťou vo všetkých kontextoch – biologických, intímnych, partnerských, sociálnych, kultúrnych a iných.“ (In: Lukšík, Supeková, 2003, s. 34)

1.1.1 Promiskuita a sériová monogamia

Monogamia je definovaná ako „párové spolužitie dvoch jednotlivcov rôzneho pohlavia.“ – píše Hartl a Hartlová (2000, s. 326).

Monogamia sa delí na sériovú a opakovanú.

Sériová monogamia podľa Hartla a Hartlovej (2000, s. 326) je „opakovaný reťazec situácií, kedy človek chodí s partnerom 1-2 roky, je mu verný, potom nastáva rozchod a situácia sa opakuje.

Opakovaná monogamia je „postupná sukcesívna, termín označuje právne usporiadanie monogamného manželstva, ale s tým, že je umožnený rozvod a nový sobáš.“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 326)

Podľa Morgana (In: Hartl a Hartlová, 2000, s. 326) je monogamia vyšším vývinovým stupňom usporiadania v spoločnosti než polygamia.

Monogamnosť človeku nie je daná. V prvých štádiách vývinu vzťahu je veľmi silná príťažlivosť na podklade hormonálnych procesov. Zamilovanosť pretrváva cca 2-3 roky a práve toto je prelomovým v ďalšom vývine vzťahu. V tomto období sú často iniciované prvé mimopartnerské či mimomanželské sexuálne kontakty a vzťahy.

Švihelová (2004), Marková (2006, 2007) identifikovali niekoľko sexuálnych biografíí. Jednou z nich je biografia monogamná. Táto sa vyznačuje tým, že pretrváva jeden sexuálny monogamný, resp. dlhodobý vzťah, ktorý trvá viac ako jeden rok. Monogamným vzťahom je manželstvo, oddelené spolužitie a nemanželské spolužitie, ktoré má charakter trvalého vzťahu.

V opozícii k monogamnej biografii je biografia promiskuitná.

Promiskuita znamená zmiešanosť alebo náhodilosť (Hartl, Hartlová, 2000, s.457). Sexuálna promiskuita je „časté striedanie sexuálnych partnerov bez hlbšieho citového vzťahu a zodpovedného výberu.“ Podľa Weissa je ťažké určiť aké je toto striedanie časté, pretože promiskuita je v rôznych spoločnostiach, obdobiach a sociálnych skupinách vnímaná rozdielne.

Pri promiskuitnom správaní môže ísť u jednotlivca o nadmerný pohlavný pud, citovú plochosť či o obranný mechanizmus pred pocitom neistoty, ktorý je sprevádzaný potrebou znovu si potvrdzovať svoju atraktivitu a sexuálnu rolu. (Hartl, Hartlová, 2000, s. 457)

Promiskuitná biografia sa vyznačuje tým, že v rámci sexuálneho života muža/ženy prevládajú náhodné vzťahy nad krátkodobými a/alebo dlhodobými sexuálnymi vzťahmi. Hranicou, ktorou možno odlíšiť promiskuitné biografie od iných je existencia minimálne troch náhodných sexuálnych kontaktov a vzťahov. Promiskuitné správanie môže mať dve formy. Podľa Hartla a Hartlovej (2000, s. 457) pri aktívnej promiskuite ide o vyhľadávanie stále nových sexuálnych partnerov, pri pasívnej promiskuite ide o neschopnosť odmietnuť sexuálny záujem.

Muži/ženy, ktorých správanie sa vyznačuje promiskuitou, sú častejšie neverní/é.

1.2 Prístupy k sexualite

K štúdiu sexuality možno pristupovať z hľadiska dvoch prístupov: esencializmu a konštruktivismu. Obe tieto teoretické východiská predstavujú podľa Segal (1994) dominantné paradigmy, ktoré sa snažia vysvetliť a riadiť sexualitu – usmerňovať ju a určovať, čo je normálne a čo deviantné. Biologický esencializmus je založený na predpoklade, že existujú vrodene a nemenné rozdiely medzi mužmi a ženami, a že všetky sexuálne záležitosti musia mať základnú podstatu ustanovenú prírodou. Obe pohlavia sa diferencujú ako v biologickej, tak i emocionálnej oblasti. Rozdielnosť v morfológii tiel i v spôsoboch chovania má podľa tohto teoretického východiska pôvod v prírode. Podľa Segal (1994) sú vyzdvihované morfologické odlišnosti, ktoré slúžia k reprodukcii. Tak dochádza k nastaveniu spoločnosti na heterosexuálnej príťažlivosti. Teórie biologického esencializmu utvrdzujú tradičné poňatie genderových rolí v sexuálnych vzťahoch medzi mužmi a ženami. Muž predstavuje aktivitu, silu, dominanciu a sexuálnu náruživosť, promiskuitu. Žena naopak má byť vzorom pasivity, poddajnosti, nevinnosti a sexuálnym objektom.

Reprodukčný imperatív viedol ku klasifikácii jednotlivých sexualít a sexuálnych aktivít na dobré a zlé, zdravé a nezdravé, normálne a abnormálne, vhodné a nevhodné. (Fafejta, 2004) V 19. storočí boli práve sexuológovia hlavnými „strážcami“ týchto definícií. Sexualita sa stáva sexuálnym problémom – rozhodovalo sa, ktorú zo sexualít povzbudzovať, kontrolovať alebo snažiť vymiesť.

Krafft-Ebing, považovaný za zakladateľa sexuológie, vo svojom diele *Psychopathia Sexualis* oddeľuje prirodzenú sexualitu vedúcu k prokreácii od neprirodzených alebo perverzných foriem, ktoré sú kriminalizované. Za fundamentálne odlišné boli sexuológmi považované ženská a mužská sexualita – prvá bola citlivá a materská, druhá mocná a agresívna. Žena nemala prejavovať vášeň, rozkoš, vlastnú sexualitu, to všetko spadalo do kategórie neprirodzenosti. Ženská sexualita bola postavená na okraj, bola úplne vyčlenená a stala sa závislou na mužoch – stala sa celkom podriadenou potrebám a túžbam muža. (Segal, 1994) Mužské potešenie a uspokojenie je pokladané za hlavný cieľ akéhokoľvek sexuálneho aktu, zatiaľ čo ženské sexuálne potešenie je považované za podradné. V 80. a 90. rokoch 20. storočia diela sociálnych vedcov začínajú ponímať aspekty sexuálneho života jednotlivcov ako sociálne konštrukty, produkty ľudskej činnosti, ktoré sú utvárané v priebehu vývoja spoločnosti.

Sexualita bola považovaná za biologický pud, ktorým sa sociológia nemôže zaoberať, preto sa ňou dlho nezaoberala. Nebol dôvod, prečo by mala byť „normálna“ a „prirodzená“ sexualita predmetom skúmania sociológie. (Fafejta, 2004) Tou „nenormálnou“ sa zaoberala kriminológia, psychiatria, sexuológia a ďalšie disciplíny. Paradigma sociálneho konštruktivismu spochybňuje platnosť výlučne biologickej podstaty sexuality.

Konštruktivistická paradigma vychádza z predpokladu, že mnohé veci, ktoré považujú ľudia za dané, nemenné, sú konštrukciami. Sociálnymi konštrukciami sú považované ustálené predstavy, zažívané názory, postoje a praktiky rozšírené v istom sociálnom prostredí či kultúre. Za významné sociálne konštrukcie, ktoré ovplyvňujú nazeranie na sexuálnu výchovu považujeme konštrukciu dieťaťa, resp. detstva a konštrukciu vzájomného vŕahu medzi mužom a ženou v danej kultúre.

Konštruktivismus nepopiera, že existujú biologické rozdiely medzi mužmi a ženami. Zároveň ale spochybňuje predstavu mužského a ženského chovania ako biologicky dané alebo prirodzené. Podľa Markovej (2007), chápeme sexualitu ako sociálne konštruovanú, keď vychádzame z konštruktivistického prístupu. Sexualita tak odzrkadľuje postoje a hodnoty, ktoré spolupôsobia v spoločnosti. Sexualita je historicky vzniknutý spoločenský konštrukt, ktorý sa prostredníctvom medziľudských vzťahov vytvára a reprodukuje. Sexualita sa tak stáva sociálno – kultúrnou kategóriou a individuálne potreby, postoje a spôsoby sú výsledkom procesu socializácie.

Podľa Bergera a Luckmanna (1999), pointu sociálneho konštruktivismu možno zhrnúť do troch viet: spoločnosť je ľudský produkt – spoločnosť je objektívna realita – človek je produktom spoločnosti.

2. Vymedzenie pojmu nevera

Hartl a Hartlová (2000, s. 356) píšú: „nevera je súlož alebo iné sexuálne aktivity prevádzané s iným partnerom než s tým, s ktorým osoba žije vo zväzku podľa zákona alebo zaužívaného práva.“

Podľa niektorých autorov sa dá povedať, že nevera má dve formy, môže ísť o mimomanželský či mimopartnerský kontakt alebo vzťah.

Mimomanželský/mimopartnerský kontakt má charakter jednorázového alebo krátkodobého náhodného situačného kontaktu, ktorý sa najčastejšie viaže na sexuálny styk. (Šmolka, 2003)

Šmolka (2003, s. 16) ďalej píše: mimopartnerským/mimomanželským vzťahom sa myslí „dlhodobý eroticko-sexuálny vzťah so silnou emočnou väzbou“. Výsledkom takéhoto vzťahu býva, že po čase jeden zo sexuálnych partnerov začne uvažovať o spoločnom spoložití. Marková (2007) s touto súvislosťou hovorí o „nezávaznom sexuálnom vzťahu“. A pridáva ešte jednu kategóriu.

Paralelný partnerský trvalý vzťah – duálnosť života, partner žijúci v trvalom vzťahu nemá takýto vzťah len jeden, ale hneď dva. Môže pritom ísť o dve formy – trvalý manželský vzťah s paralelným mimomanželským vzťahom alebo dva partnerské vzťahy priebežne.

Pojem nevera je veľmi rôznorodý. Marková (2007, s. 70) píše, že nevera môže nadobúdať (a nadobúda) pre každú osobu iné významy. A dodáva, že aj vo výskumoch o mimomanželskej a mimopartnerskej sexualite sú mnohé nejasnosti pri jej vymedzení.

2.1 Typy nevery

Stanislav Kratochvíl sa vo svojej knihe Manželská terapie pri charakterizovaní typov nevier opiera o názory Plzáka a Muldworfa a rozdeľuje ich takto:

Mimomanželský kontakt – jednorázová záležitosť, v ktorej existuje malá viazanosť na konkrétnu osobu. Môže byť dôsledkom sexuálnej núdze, keď absentuje pohlavný život u manželov z dôvodu odlúčenia alebo choroby niektorých manželov, prejavom potreby dokázať si vlastnú sexuálnu schopnosť, prejavom hypersexuality, alebo vyprovokovaný náhodnou sexuálnou príťažlivosťou. Nie je dôsledkom citového vzťahu a ani k nemu nevedie. Dlhodobejšie city tu nehrajú žiadnu úlohu.

Erotické dobrodružstvo – môžeme charakterizovať ako mimomanželský zážitok, ktorý je založený na sexuálnej zvedavosti po niečom novom, čo spestruje život. Okrem sexuálnej túžby v sebe nesie i túžbu erotickú, ktorá sa týka partnera a významnú úlohu tu hrajú nežnosti. Je založené na vzájomnom poskytovaní si zážitku z objavovania nového človeka. Tu môžeme i rozlišovať, či ide o erotické dobrodružstvo muža alebo ženy. Mužovi ide najmä o objavovanie tela a reakcie partnerky, žene ide skôr o objavenie reakcií jej vlastného tela na nového partnera. Toto dobrodružstvo je krátke, nezáväzná, s istou dávkou adrenalínu a zanecháva v ľuďoch spomienky na jedinečný zážitok. Manželstvo však rešpektuje a nepokúša sa otriasť manželstvom žiadneho z partnerov, skôr je jeho dočasným doplnkom. Muž či žena v erotickom dobrodružstve uspokojuje svoju túžbu po romantike, vášni a dobývaní opačného pohlavia. Možno tuší, že koná zle a nemorálne, no snaží sa svoje konanie rôznymi spôsobmi ospravedlniť.

Mimomanželský vzťah, pomer – inak povedané pomer je dlhšie trvajúci vzťah s citovou väzbou. Riziko rozpadu manželského vzťahu je pri trvajúcom mimomanželskom pomere dosť vysoké. Do toho vzťahu je zapájaná osobnosť a emocionalita oboch partnerov a vedie k rôznym problémom tzv. dvojitého života. Máva charakter buď dlhodobého sexuálneho vzťahu, alebo vzťahu mileneckého. (Kratochvíl, 2005, s. 160-161)

Tieto tri typy nevery rozširuje Petr Šmolka vo svojej knihe Nevěra: Pro podváděné a podvádějící:

Virtuálna nevera – s technickým pokrokom sa ľuďom otvárajú i nové možnosti v zoznamovaní a nadväzovaní známosti s novými ľuďmi. Internet, zoznamky, chatovanie, to všetko človek využíva takmer každý deň a zvedavosť býva často silnejšia ako čokoľvek iné. Pod predstavou ideálneho človeka na druhej strane monitora si ani neuvedomujeme, že môžeme v skutočnosti komunikovať s niekým, koho by sme si na ulici nikdy nevšimli. Ideálna predstava a fantázia často pracujú proti vzťahu a človeku, ktorého máme po boku. Pre virtuálnu neveru hrá aj absencia osobného kontaktu, ktorá znižuje možnosť prípadného sklamaní. Preto môže byť tento typ nevery rovnako nebezpečný ako je reálna nevera.

Kybersex – pre mnohých ľudí môže byť tento pojem neznámy, preto by sme si mali najskôr tento pojem vysvetliť. Definícií kybersexu je niekoľko. Môžeme povedať, že kybersexom môžeme nazvať komunikáciu cez internet za účelom sexuálneho vzrušenia. Ak sa cíti človek osamelo, či jeho vzťah prežíva krízu, často sa môže uchýliť k tomuto typu nevery. Počítač s internetom má už v dispozícii takmer každý človek a mnoho z nich je registrovaných na rôznych sociálnych sieťach, či už tam vystupujú pod svojim vlastným menom, alebo anonymne. To je iba krôčik od toho, aby človek začal udržiavať s niekým kontakt, následne aj vzťah, ktorý môže viesť až ku kybersexu. (Šmolka, 2010, s.18-20)

Swingovanie – môžeme zaradiť k určitému módnemu výstrelku súčasnej doby, kedy sa dve či viac partnerských dvojíc rozhodne „oživiť“ podľa nich príliš stereotypný sexuálny život zmenou partnerov. Spravidla ide o krátkodobú záležitosť a s rastúcim počtom účastníkov, rastie aj počet možných kombinácií. Môžeme ho zaradiť aj do erotického dobrodružstva. Toto „oživenie“ partnerského života formou swingovania má určite svoje riziká. Nezáleží na tom, či sa deje jednorázovo alebo opakovane, ak človek ľúbi, určite je ťažké a možno aj ponižujúce, ak sa musí o svojho partnera deliť s niekým iným. Ak niektorý z partnerov nie je presvedčený o svojom konaní a robí tak iba kvôli tomu druhému, nie je to ideálny dôvod na zúčastnenie sa. Rovnako môže všetko pokaziť ten, kto do tejto „hry“ prinesie emócie. Zamilovanosť, sympatie, ale i žiarlivosť majú ostať predo dvermi spálne týchto swinger stretnutí.

Prostitúcia – nie je jednoznačné, či môžeme prostitúciu pokladať za neveru. Či už budeme uvažovať o ponúkaní sexuálnych služieb alebo o ich „nákupe“. Jasné však v tomto prípade je, že pokiaľ si jeden z partnerov platí prostitútku alebo gigola, ide o vážnu vzťahovú poruchu vedúcu k rozpadu vzťahu. Takisto prijatie faktu, že sa náš partner prostitúciou živí, je určite komplikované a narušujúce vzťah. Môžeme to považovať za istý defekt emočného prežívania, akési citové otupenie. Prostitútky alebo prostitúti svoje povolanie neberú ako neveru a zdôrazňujú, že im pri výkone ich povolania chýba jeden z podstatných znakov nevery, a to osobný vzťah. Pocit lásky, nehy a blízkosti, ktoré patria iba ľuďom, ktorí majú medzi sebou blízky a láskyplný vzťah.

2.2 Nevera a osobnosť človeka

Individuálna osobnosť človeka ovplyvňuje neveru tak ako ju ovplyvňujú rôzne situácie a príležitosti. Podľa Muldworfa existuje niekoľko typov osobnosti mužov aj žien, ktoré majú k nevere zvláštny sklon.

U mužov sú to tri typy:

- a) Typ „lovca žien“ – ide o promiskuitného muža, ktorého sexuálna aktivita mimo manželstva vyplýva buď zo silnej pudovosti a potreby zmeny, alebo z predstavy, že jeho mužnosť je o to väčšia, o čo je počet jeho sexuálnych skúseností vyšší.
- b) Typ večného nespokojenca – ide o muža, ktorý hľadá lásku a so žiadnou ženou nie je schopný nadviazať trvalý emočný vzťah.
- c) Typ „donchuana“ – ide o nezrelú osobnosť muža, ktorá sa chce najmä páčiť a pomocou nevery získava narcistické uspokojenie.

U žien sa rozlišujú štyri typy:

- a) Typ zvodkyňa – chce sa páčiť a mať mnoho obdivovateľov, k čomu využíva i sex, aj keď jej sexuálny apetít je zvyčajne malý.
- b) Typ dobrodružka – vyhľadáva krátke sexuálne dobrodružstvá, v ktorých sa citovo angažuje len v malej miere. Doma je však dobrou matkou a manželkou. Svojho muža má rada, ale sexuálne si s ním nerozumie. V sexuálnych dobrodružstvách hľadá to, čo jej v manželstve po sexuálnej stránke chýba.
- c) Typ bezbrannej ženy – typ tejto ženy nedokáže odmietnuť a to z dôvodu, že sexuálna túžba muža vzbudzuje i jej vlastnú. Má nízky prah vzrušivosti a sama neprejavuje iniciatívu. Uspokojenie získava z bezmocného odovzdania sa partnerovi.
- d) Typ nespokojnej ženy – tento typ ženy nie je s ničím spokojný. Ani s prácou, ani s manželom, či priateľmi. Má pochybnosti, či si za manžela vzala toho správneho a i keď má k nemu vytvorenú nemalú citovú väzbu, ľahko sa dokáže zamilovať do iného muža, ktorého nerealisticky nadhodnocuje. V mileneckom vzťahu má často výčitky svedomia, čo spôsobuje, že sa v ňom čoskoro stáva protivnou. (Kratochvíl, 2005, s. 161-162)

Schopnosť nadväzovať nové kontakty, schopnosť sebaapresadzovania a odvaha majú taktiež význam pri vzniku nevery. Neveru sťažuje strach, pasivita a nesmelosť.

2.3 Príčiny nevery

Človek, ktorý vo vzťahu niečo hľadá, niečo mu chýba je človek, ktorý pácha a je schopný páchať neveru. Toto tvrdenie môžu povedať ľudia, ktorý mali s neverou konkrétne niečo spoločné priamo, a teda ju zažili na vlastnej koži alebo boli jej obeťami známi alebo priatelia. Či už to bolo po fyzickej, psychickej alebo duševnej stránke, mali potrebu hľadať to čo im chýbalo niekde inde. Mohla to byť láska, kvalitnejší sex, zvýšenie sebavedomia, nové zážitky alebo pochopenie. Nevera je obvykle iba špičkou ľadovca, pod ktorou sa nachádza mnoho problémov. Ak vzťah prechádza krízou, majú na tom podiel obaja z partnerov, pretože vo vzťahu sú vždy dvaja.

Príčiny k dopusteniu sa nevery sú individuálne a preto musíme odpovede na túto otázku hľadať u každého zvlášť. Rovnaké následky ako sexuálna nevera môže mať pre vzťah aj nevera s emočným charakterom.

Virtuálna nevera je takisto záhubou pre vzťah a veľmi často sa končí sexuálnou aférou a práve prostredníctvom internetu a mobilného telefónu býva najviac odhalených nevier.

Sú typy ľudí, ktorí podvádajú na základe toho, čo si priniesli do života. Neustála potreba striedania partnerov je jedným zo spôsobov utíšenia emocionálnej bolesti. (Hradileková, Hatráková, 2009) Môže to byť spôsob ako obchádzať a vyhýbať sa záväzkom, dôvodom je často strach z toho, že človek bude milovať a partner ho opustí alebo zraní.

Jedinci, ktorí potláčajú svoje emocionálne, sexuálne i iné túžby, žijú pod neustálym tlakom z toho, že musia byť dokonalí a dobrí za každých okolností, a že ich ostatní musia vnímať iba v najlepšom svetle. Práve preto, že takýto tlak nie sú schopný vydržať, často začnú žiť podľa toho, po čom túžia a čo skutočne potrebujú. Jednou z foriem je práve nevera.

Veľmi často sa stáva, že práve nevera býva poslednou zámienkou pre ukončenie vzťahu, kde sa človek necíti spokojný. Nastáva to práve vtedy ak sa človek už vnútorne zmieril s ukončením vzťahu, ale i napriek tomu v ňom naďalej zotrváva.

Všetky typy nevery si vyžadujú oboch partnerov na to, aby mohla nevera vzniknúť. Väčšinou sa však o nevere premýšľa len ako o akte jedného (okrem swingovania).

Výnimku tvorí nevera spôsobená sexuálnou závislosťou, ktorá si vyžaduje individuálnu a samostatnú liečbu. Často zvykne byť prepojená s inými formami závislosti.

Keď ľudia uvádzajú ako príčinu nevery zlý sex, nie je problém v sexe, ale problémom je komunikácia. Často sa stáva, že človek je nespokojný so svojim sexuálnym životom, no bojí sa partnerovi povedať o svojich túžbach, pretože má strach, aby ho nevysmial alebo, že nebude pre neho dobrým milencom a podobne. Namiesto toho však predstiera

spokojnosť a časom si nájde milenca či milenku. V tomto prípade ide takisto o neschopnosť riešiť problém v primárnom vzťahu.

Gapik (Kratochvíl, 2005) sa pokúsil klasifikovať mechanizmy konkrétne sexuálnej nevery a to podľa jej súvislosti so sexuálnou potrebou. To znamená, či vyplýva zo sexuálnej potreby, alebo vychádza primárne z mimosexuálnej motivácie. Tu teda môžeme hovoriť o motiváciách, ktorých dôsledkoch je sexuálna nevera. Gapik ich rozdeľuje na:

Nevera vyplývajúca so sexuálnej potreby:

- a) Je prejavom nedostatočného prijatia vernosti ako normy. Muž či žena, ktorý neveru páchajú neuznávajú manželskú vernosť ako požiadavku manželského spolužitia. Keď sa im naskytne k nevere príležitosť, ako jediné možné riziko vnímajú možnosť prezradenia sa, pohlavnej choroby alebo tehotenstva. Žiadny iný dôvod, aby túto príležitosť nevyužili nevidia.
- b) Je prejavom sexuálneho neuspokojenia. Vyskytuje sa najmä v manželstvách, v ktorých sexuálne prania manželov nie sú vo vzájomnom súlade. Nezhoda medzi predsavzatím byť verným a túžbou uspokojovať svoje sexuálne túžby vedie často k nájdeniu si mimomanželského partnera, kde je potom toto uspokojenie naplnené.
- c) Je dôsledkom zvedenia. V týchto prípadoch sa uplatňujú najmä situačné faktory osobnosti a manželské faktory. K podľahnutiu prispieva i vlastná sexuálna potreba, ktorá je v danom okamihu podnietená a neuspokojená. Ak je tento skutok v rozpore s prijatou normou vernosti, vedie k výčitkám svedomia a pocitom viny. Typickým príkladom nevery v tomto prípade je to, ak k nej došlo pod vplyvom alkoholu, alebo na základe značnej iniciatívy zvodcu.

Sexuálna nevera spojená s mimosexuálnou motiváciou:

- a) Je pomstou za neveru partnera. Presvedčenie či informácie o tom, že sa partner dopustil nevery, spôsobuje rôzne emócie a psychické reakcie, na ktoré sa dá v závislosti od osobnostných dispozícií človeka rôzne reagovať. Jednou z foriem agresívneho reagovania je práve nevera ako pomsta za neveru.
- b) Je prostriedkom k uspokojovaniu potreby emočnej akceptácie. K vyhľadávaniu alebo k prijímaniu záujmu mimomanželských partnerov vedie v týchto prípadoch neuspokojená túžba lásky a túžba potvrdiť si vlastnú príťažlivosť či hodnoty. Samotná sexuálna potreba pri tom nehrá podstatnú úlohu, môže i chýbať.
- c) Je pokusom o „liečenie“ sexuálnej poruchy. Ženy, ktoré sú sexuálne chladné alebo anorgazmické, a muži, ktorí majú problém s erekciou, sa niekedy snažia overiť si

svoju sexuálnu reaktivitu s inými partnermi. Neveru si zdôvodňujú tým, že sa len snažili zlepšiť sexuálnej fungovanie v manželstve.

Nichols túto Gapikovu klasifikáciu dopĺňa ešte o dve (Kratochvil, 2005):

- a) Pokus ako oživiť chladné manželstvo. Muž či žena sa cíti v manželstve znudený a skúša experimentovať mimo manželského vzťahu. Nemá však v úmysle manželku či manžela opustiť, skôr chce manželstvo iba oživiť. Vedome či nevedome si želá, aby sa jeho partner o nevere dozvedel a začal sa viac v manželstve snažiť a zaujímať sa.
- b) Spôsob, ako znášať neuspokojivé manželstvo. Niektorí ľudia nedokážu alebo nechcú odísť z manželstva a to z rôznych dôvodov. To, čo im partner poskytuje im natrvalo nemôže stačiť. Preto si v mimomanželských vzťahoch dopĺňajú to, čo im v manželstve chýba. Nevera slúži ako pomocný prostriedok k uchovaniu manželstva tým, že sčasti kompenzuje jeho nedostatky.

Už spomínané motivácie môžeme rozšíriť ešte o tri. Paradoxne prvé dve z nich si navzájom odporujú:

- a) Lásku ako motív môžeme určiť vtedy, keď sa partner zaľúbi do niekoho iného, aj keď žije v manželstve. V tomto prípade sa manželstvo končíeva rozpadom a buď mimomanželský vzťah pokračuje ďalej, alebo sa tiež rozpadne.
- b) Trhová motivácia je pojem, ktorý označili Šmolka, Capponi a Novák. Ide o neveru, ktorá v sebe nesie rôzne výhody, najmä finančné, rekreačné či pracovné. Napríklad postup v práci, materiálne zabezpečenie či zvyšovanie životnej úrovne.(Kratochvil, 2005) No nemusí ísť vždy iba o materiálne zabezpečenie. Milenec môže ponúkať i iný životný štýl. Táto nevera začína spontánne tým, že sa partner zamiluje nie do osobnosti milenca, ale do toho, čo milenec ponúka.
- c) Túžba po dobrodružstve a vášni. Tento motív nevery je pomerne častý. Neverný partner opakovane túži po stave zamilovania, vášni, či pocite okúzlenia. Vyhľadáva krátkodobé vzťahy, ktoré sa však po vyprchaní spomínaných pocitov rozpadnú. Tieto vzťahy sú plné vášne, no keď mimomanželský vzťah prejde do pokojnej fázy, neverný partner tento vzťah ukončí. Doma je často dobrý rodič i manžel, svoju rodinu by nikdy neopustil, no bez vedľajších vzťahov by sa nudil a nemal pocit životného naplnenia. (Matějková, 2009, s. 17)

Typy a príčiny nevery sú rôzne. Na základe týchto klasifikácií môže človek lepšie pochopiť, prečo sa nevera udeje a aký vplyv má na človeka, či už na podvádzaného alebo podvádzajúceho.

Haavio-Manilla et al. (2003, In: Marková, 2007, s.117) uvádzajú, že muži a ženy mladej generácie sú si najčastejšie verní dovtedy, kým sa vzťah trvá. Väčšina heterosexuálnych párov, aj mladých, sa rozhoduje pre vernosť, takže sa seriálna monogamia stáva prevládajúcou výrazovou formou čistého vzťahu a nevera je zriedkavá. (Schmidth et al., 2003, In: Marková, 2007)

2.3.1 Ďalšie faktory vedúce k nevere

Medzi ďalšie motívy a faktory vedúce k nevere, okrem nespokojnosti so svojím sexuálnym životom a promiskuity ako osobnostnej vlastnosti, patria napr.:

- a) Potreba potvrdzovania a zvyšovania svojej sebahodnoty, kompenzácia vlastného pocitu menejcennosti a zlyhaní v iných oblastiach života, sexualita má v tomto prípade hodnotu ako prostriedok na vylepšenie obrazu o sebe (Bianchi a kol., 1996)
- b) Panika životného bilancovania, ktorá nastáva v dôsledku uvedomovania si úniku šanci mladosti a vedie v túžbu po zmene a nových zážitkoch (nevera mužov/žien v strednom veku)
- c) Snaha o riešenie manželského nesúladu, pri ktorom sa nevera stáva prostriedkom na potrestanie partnera za jeho nevíťavosť, neochotu naplňať očakávanie partnera/partnerky o spoločnom voľnom čase, kvalite spolužitia, prerozdelení domácných prác, kvality sexuálneho života
- d) Citová deprivácia, keď partnerský/manželský vzťah dostatočne nesýti emocionálne potreby jedného z partnerov
- e) Sexuálna dysfunkcie, sexuálne poruchy, predovšetkým psychogénneho pôvodu, ktoré súvisia s neschopnosťou dosiahnutia sexuálneho uspokojenia viazaného na trvalého/trvalú partnera/partnerku
- f) „nútená sexuálna abstinencia“ v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu partnera/partnerky (ochorenie, pooperačný stav, ochrnutie a pod.)
- g) Nevera ako odozva na partnerovu/partnerkinu neveru

Tento prehľad faktorov vedúcich k nevere nie je úplný, avšak ponúka prierez najčastejšie uvádzaných dôvodov mimomanželského alebo mimopartnerského vzťahu medzi mužmi a ženami.

2.3.2 Diskurzy o mimomanželskej a mimopartnerskej sexualite

Vo výskume diskurzov o zvädzanie a podľahnutí zvädzaniu, teda aj o tom ako ľudia vysvetľujú svoje náhodné sexuálne mimomanželské a mimopartnerské vzťahy a kontakty Bianchi a kol. (2005 In: Bianchi, 2006) a Popper a kol. (2005 In: Bianchi, 2006) identifikovali špecifické diskurzy o vulnerabilite:

- a) Diskurz biologický – zdôvodňuje podľahnutie pôsobením hormónov
- b) Diskurz situačný – zdôvodňuje podľahnutie dostupnosťou objektu zvädzania, novým prostredím, alkoholom, tlakom referenčnej skupiny a pod.
- c) Diskurz o hodnotách – ľudia si skôr doprajú pokušenie, ktoré z hľadiska ich hodnotového rebríčka nie je na jeho vrchole
- d) Diskurz o manipulácii – otvorení a spontánni ľudia podľahnú pokušeniu skôr, pretože sú ovplyvniteľní a ľahko manipulovateľní
- e) Diskurz terapeutický – opiera sa o skúsenosť, že ľudia v stave krízy si potrebujú potvrdzovať sebahodnotu, a sexuálny styk môže byť motivovaný potrebou sebaoprotvrdenia
- f) Diskurz o šikmej ploche – vypovedá o tom, že človek, ktorý podľahol raz, podľahne znovu a ak podľahne jednému pokušeniu, podľahne aj iným (dôležitý diskurz nielen pri predchádzaní promiskuite a rizikóvemu sexuálnemu správaniu, ale aj pri iných formách rizikóvemu správaniu)
- g) Diskurz o poučení – podľahnutie pokušeniu môže mať aj pozitívne účinky, človek sa poučí, uvedomí si dôsledky a druhýkrát sa riziku vyhne
- h) Diskurz o transformácii morálky – skúsenosť s mimomanželským alebo mimopartnerským vzťahom umožňuje dekonštrukciu prevzatej morálky, jej transformáciu v niečom vlastné a tým aj získanie nadhľadu

Tieto diskurzy môžu byť veľmi cenným a efektívnym kľúčom pre uchopenie problematiky rizikóvemu sexuálnemu správaniu a vytváranie efektívnych alternatívnych stratégií.

3. Nevera ako morálny problém

Nevera a rôzne mimopartnerské a mimomanželské vzťahy sa stali úplne bežnou súčasťou života, na prvý pohľad sa to aspoň človeku môže zdať. No i napriek tomu ak sa ľudí spýtate, čo považujú za dôležité vo vzťahu, odpovedia vernosť. Avšak sa s neverou človek stretáva pomerne často.

Za problémom nevery je určite a jedine morálny pohľad. Morálka je súhrn pravidiel, noriem a zvykov, ktoré ľudia určitej doby a určitej spoločnosti prijímajú ako záväzné pre svoje správanie vo vzájomných stykoch a vo vzťahu k prírode. Ich porušenie nie je trestané štátnou mocou, ale výčitkami svedomia a odsúdením zo strany verejnej mienky. (Kiczko, 1997, s. 152) Môžeme teda povedať, že to je systém regulátorov správania sa človeka vo všetkých oblastiach jeho spoločenského života, ktorých pôsobnosť sa opiera o silu verejnej mienky.

Nevera v sebe zahŕňa všetko, čo popiera význam morálky, pretože vo svojom jadre je vyčlenená ako nezhodujúceho sa s mravným zákonom danej spoločnosti. V jej definícii o tom hovorí časť zaoberajúca sa porušením vzájomne stanovených pravidiel a výčitkami svedomia. Preto nevera nemôže byť určite spájaná s mravnosťou.

Človek si sám uvedomuje, že spáchal neveru nie je zodpovedné, dobré a morálne. Častokrát je však jeho úsudok a schopnosť konať zodpovedne spochybňovaná v dôsledku oslabenia vzťahov.

Zodpovednosť, ako základný atribút ľudského bytia, je spochybňovaná odcudzenosťou ľudských vzťahov a narušením vyváženého vzťahu k okolitému svetu. V tejto situácii potom ľahko imponujú nemorálne, či dokonca patologické javy ako norma. Je však veľmi nebezpečné, ak sa človek s týmto falošným puncom normality identifikuje. (Jankovský, 2003, s. 81-82) To znamená, že človek, ktorý spáchal neveru, môže mať v dôsledku narušenia vzťahu pocit, že to nie je až také škodlivé pre vzťah ako to je v skutočnosti. V tomto prípade býva i hlas svedomia slabší.

3.1 Nevera verzus svedomie

Svedomie ako morálno-psychologický mechanizmus sebakontroly osobnosti je jedným z najintímnejších osobných regulátorov správania človeka. Spolu s pocitom povinnosti, cti a dôstojnosti umožňuje človeku uvedomiť si svoju morálnu zodpovednosť k sebe samému ako subjektu morálnej voľby, iným ľuďom či celej spoločnosti. (Agafonová, 2006, s.22)

Svedomie je vnútorný hlas človeka a jeho vnútorná autorita. Je prejavom hodnoty osobnosti človeka, jeho sily či slabosti. V tomto zmysle je svedomie človeka autonómne a nezávislé. (Miedzgová, 1994, s.44)

Hlas svedomia sa prejavuje u ľudí najmä vtedy, ak je psychický stav človeka spojený s pocitom viny alebo priáním uniknúť pred nemravným činom. (Agafonová, 2006, s.23)

Nevera je určite takýmto nemravným činom, ktorý je v rozpore so svedomím, pretože po jej spáchaní sa u človeka prejavujú výčitky svedomia.

Otázka, či sa svedomie môže myliť, bola položená už od čias Prótogora a Platóna. Sledovanie rozvoja chápania svedomia nás privádza ku konštatovaniu, že autonómne svedomie je poslednou morálnou inštanciou a merítkom i konania. Dobro v striktnom slova zmysle je zhoda vôle so svedomím. (Mráz, 2001, s.63) Podľa tohto tvrdenia by sa svedomie nemalo myliť, ale skutočnosť býva iná. Dopustenie nevery môže nastať vtedy, ak sa naše svedomie zmýli, neprejaví, človek jeho hlas nepočúva, alebo ho počúvať nechce.

Bez svedomia a jeho výčítiek, by si človek len veľmi ťažko uvedomil dôsledky svojho konania a nebol by schopný prijímať za ne zodpovednosť. Nevera by sa vtedy stala bežnou súčasťou života bez žiadnych následkov pre neverníka.

3.2 Nevera verzus vernosť

Nevera a vernosť spolu súvisia, pretože nevera je porušenie vernosti. Ľudia majú často ale na neveru povrchný pohľad. Na prvý pohľad sa človeku ani nemusí zdať, čo všetko sa v slove vernosť odráža. Na neveru myslíme zvyčajne iba vo fyzickej, telesnej oblasti. A pritom v mnohých manželstvách sú si partneri telesne verní, no nedá sa to povedať o ich citovej vernosti. Sú verní svojim telom, nie však srdcom. To znamená, že sa na seba nemôžu spoľahnúť, je medzi nimi málo dôvery, málo istoty a bezpečia. Hlavne v náboženských kruhoch si ľudia zvyknú myslieť, že ak nemajú sexuálny vzťah mimo manželstva, tak sú svojim partnerom verní. (Cloud, Townsend, 2007, s. 117-121)

Vernosť však znamená, že sa dá človeku veriť vo všetkých oblastiach života, nie len v tej sexuálnej, ale aj v otázkach srdca. Verný partner je ten, ktorému môžeme veriť, na ktorého sa môžete spoľahnúť, o ktorého sa môžete oprieť. (Cloud, Townsend, 2007, s. 117)

Vernosť znamená aj to, že sa človek neodcudzí tomu, koho miluje. Páchaním fyzickej nevery sa človek dáva niekomu inému aj po sexuálnej stránke. Môžete však spáchať citovú neveru. Človek môže mať „milostný pomer srdca“, čo znamená, že berie ohľad iba na seba, nezaujíma sa o to, ako sa cíti ten druhý.

3.3 Odpustenie nevery

Ak sa človek zamyslí, či by bol schopný odpustiť neveru partnerovi, v mnohých prípadoch odpovie, že v žiadnom prípade nie. No zrazu ak stojí zoči-voči takejto situácii, je omnoho ťažšie trvať na svojich predsavzatiach. I napriek tomu, že cesta k odpusteniu býva veľmi dlhá, i tak si uvedomuje, že by prišiel o všetko, čo spolu s partnerom budoval a je potrebné sa o to aspoň pokúsiť.

Odpustenie je veľmi dôležitou časťou pri uzdravovaní vzťahu. Avšak k nemu môže dôjsť až potom, čo partner pochopí ako a prečo sa nevera udiala. No zároveň môže byť odpustenie vnímané z dvoch rôznych uhlov. Prvý je, keď sa človek pokúša odpustiť sebe samému a, keď sa pokúša odpustiť partnerovi.

Sebe samému sa človek snaží odpustiť, keď sa dopustil nevery, je to z dôvodu určitého zlyhania vo vzťahu, pocitu hanby, pocitu, že sa ublížilo milovanému človeku. Nevera dokáže vzťah nie len do veľkej miery narušiť, ale aj zničiť, čo nám potvrdzujú štatistiky rozvodov.

Odpustenie partnerovi, ktorý bol neverný je závislé samozrejme aj od okolností a od príčin nevery. Na tom, či ide o jednorazovú alebo dlhodobú neveru, v akom štádiu sa práve nachádza a či ide o neveru sexuálnu alebo emocionálnu. (Rolková, 2006)

4. Nevera – súčasnosť

Naša spoločnosť je zrejme menej pokrytecká od tej v minulosti. Oproti minulosti, kedy sa o nevere skôr nehovorilo a bola skôr verejným tajomstvom, o ktorom všetci vedeli, ale nikto ho nerozoberal, sa v dnešnej dobe o nevere hovorí všade a stále.

A aj keď sa jej ľudia zo všetkých síl snažia brániť, klamú o nej a modlia sa, aby neupadli do pokušenia, nevera je žiaľ súčasťou života každého človeka. Aj keď sa ho táto téma nemusí osobne dotýkať. Človek si môže pri oltári s človekom sľubovať lásku až za hrob, no od prírody monogamný nie je. (Kopcsayová, 2008)

V porovnaní s minulosťou sa zmenil životný štýl a postoje k nevere. Sociologička Sylvia Porubdinová z Inštitútu pre výskum práce a rodiny povedala: „U nás sme konfrontovaní s kresťanskou morálkou, ktorá kladie veľký dôraz na vernosť. Ale nejde primárne len o morálne dôvody. Ľudia, ktorí sa stretnú s neverou, prežívajú veľkú individuálnu bolesť a sú zneistení. Sú potom horšími občanmi, horšími pracovníkmi, horšími ľuďmi v komunikácii.“(Kopcsayová, 2008)

Nevera dokáže v živote každého človeka zasadiť tvrdý úder duši i srdcu a spôsobuje zrútenie vzťahu.

Človek je tvor spoločenský, túžiaci po láske a intímny vzťah, ktorý si vie vytvoriť len s človekom, ktorého ľúbi, je najvyššou formou sociálneho vzťahu. (Hradileková, Hatráková, 2009)

Pri ničení vzťahu idú nevera so sklamaním, no ani nevera ho nemusí zničiť, ak je v hre odpustenie. Nijaké zlyhanie nie je väčšie ako milosť a neexistuje zranenie, ktoré láska nevie vyliečiť. Je však potrebné, aby bola vo všetkom prítomná láskyplnosť a súcitiť.

Ak človek úprimne svoje nesprávne konanie oľutuje, malo by mu byť odpustené, pretože omylnosť a nedokonalosť patria k prirodzenosti človeka.

Súcitiť a už spomínané odpustenie a láskyplnosť zaisťujú niečo veľmi dôležité. (Cloud-Townsend, 2007, s.123-126) Tieto vlastnosti zaisťujú, že nedokonalí ľudia vedia veľmi dlho prežívať lásku a vzťah. (Cloud-Townsend, 2007, s.126) Vzťah, ktorý zaručí spokojnosť a šťastie.

5. Empirická časť

V empirickej časti mojej práce uvádzam informácie získané z prieskumu realizovaného prostredníctvom dotazníka u 200 respondentov z hľadiska pohlavia. Dotazníky boli administrované osobne.

Na vyhodnocovanie som použila metódu deskriptívnej štatistiky – percentuálne vyhodnotenie odpovedí respondentov, ktoré uvádzam pre prehľadnosť v tabuľkách s uvedením najčastejšej odpovede (mediánom).

5.1 Prieskumný cieľ

Cieľom prieskumu bolo zistiť vybrané postoje v oblasti mimomanželskej a mimopartnerskej sexuality z hľadiska pohlavia.

5.2 Metódy prieskumu

V prieskume bol použitý anonymný dotazník, v ktorom mali oslovený respondenti možnosť vyjadriť svoje názory a postoje k mimomanželskej, mimopartnerskej sexualite z hľadiska pohlavia. Dotazník obsahoval 35 otázok. Prvých osem otázok bolo zameraných na zistenie identifikačných znakov, ktoré sa týkajú veku, pohlavia, vzdelania, vierovyznania, rodinného stavu. Ďalšie otázky boli zamerané na zistenie postojov a názorov na jednotlivé druhy nevery.

5.3 Prieskumná vzorka

Prieskumnú vzorku tvorilo 200 respondentov, z toho bolo 100 mužov a 100 žien.

Zaujímalo ma tiež v akom rodinnom stave sa respondenti nachádzali, ich vierovyznanie a najvyššie dosiahnuté vzdelanie.

Z hľadiska rodinného stavu, respondenti najčastejšie vypovedali o tom, že sú slobodní, čo tvorilo 79,5% všetkých respondentov, ženatí/vydatá 12,5% a 8% tvorili rozvedení respondenti. Z hľadiska pohlavia:

U žien – slobodné 87%, vydaté 10% a rozvedené 3%

U mužov – slobodní 72%, ženatí 15% a rozvedení 13%

Možnosť vdovec/vdova nikto neuvádzal.

Z hľadiska vierovyznania bolo zastúpenie nasledovné:

54,5% uviedlo vierovyznanie katolík/čka –protestant/tka – príležitostne chodím do kostola

38,5% uviedlo, že sú ateisti – neveriaci

7% uviedlo vierovyznanie katolík/čka – protestant/tka – nechodím do kostola

Z hľadiska pohlavia:

U žien: 61% uviedlo vierovyznanie katolík/čka –protestant/tka – príležitostne chodím do kostola, 36% uviedlo, že sú ateisti – neveriaci, 3% uviedlo vierovyznanie katolík/čka – protestant/tka – nechodím do kostola

U mužov: 48% uviedlo vierovyznanie katolík/čka –protestant/tka – príležitostne chodím do kostola, 41% uviedlo, že sú ateisti – neveriaci, 11% uviedlo vierovyznanie katolík/čka – protestant/tka – nechodím do kostola

Ostatné možnosti nik neuvádzal.

Z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania:

51,5% respondentov ukončilo vzdelanie základné, 10% ukončilo stredné bez maturity, 21% stredné s maturitou, 17,5% vysokoškolské.

Z hľadiska pohlavia: - ženy - 54% respondentov ukončilo vzdelanie základné, 5% ukončilo stredné bez maturity, 22% stredné s maturitou, 19% vysokoškolské.

- muži – 49% respondentov ukončilo vzdelanie základné, 15% ukončilo stredné bez maturity, 20% stredné s maturitou, 16% vysokoškolské.

Otázky s voľnou odpoveďou:

K otázke „Aký je váš postoj k nevere?“ sa respondenti vyjadrovali približne v troch odpovediach:

Tab.1: Aký je váš postoj k nevere?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Neuznávam	57%	59%	58%
Odsudzujem	38%	26%	32%
Priamo neodsudzujem	5%	15%	10%

Respondenti, ktorí sa na otázku vyjadrili neuznávam, boli v 85% veriacimi, a teda konzervatívne založenými. Tí, ktorí odpovedali priamo neodsudzujem, boli na 76% ateisti, a teda benevolentnejšie zmýšľajúci.

Na otázku „čo považujete za neveru?“ som dostala tieto odpovede:

Flirt, pohlavný styk, bozk – všetko s iným človekom ako s partnerom.

Tab.2: Čo považujete za neveru?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Flirt	45%	38%	41,5%
Bozk	30%	42%	36%
Pohlavný styk	25%	20%	22,5%

V tejto otázke sa prejavili viac mužský respondenti, pretože ženy boli benevolentnejšie a teda sa zrejme viac dopúšťajú týchto prehreškov voči partnerom. Nie je im cudzí flirt a v niektorých prípadoch ani pohlavný styk. Podľa toho by sa dalo usudzovať, že ženy bývajú častejšie neverné ako muži.

Tab.3: Aké správanie, ktoré by iný považovali za neveru, vy nepovažujete?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Rozdávanie úsmevov	49%	53%	51%
Komunikácia s priateľmi	12%	8%	10%
Bozk na líce pri privítaní	23%	17%	20%
Pozerať porno	16%	22%	19%

Z odpovedí respondentov by sa dalo predpokladať, že muži prísnejšie vnímajú správanie jednotlivcov v spoločnosti ako ženy.

Tab.4: Prečo ľudia bývajú neverní?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Hľadajú niečo nové	37%	42%	39,5%
Nespokojnosť	41%	53%	47%
Veľa času	22%	5%	13,5%

Týmito odpoveďami respondenti vyjadrili znovu názor, ktorý sme predpokladali pri tabuľke č.2. a teda ženy bývajú častejšie neverné ako muži.

Tab.5: Prečo bývajú neverní muži?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Chcú si niečo dokázať	32%	41%	36,5%
Obkukaná partnerka	47%	37%	42%
Nové polohy	21%	22%	21,5%

Vyhodnotením odpovedí respondentov na túto otázku som dospela k názoru, že muži podstupujú neveru z dôvodu experimentovania, hľadania niečoho nového.

Tab.6: Prečo bývajú neverné ženy?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Niečo im doma chýba (nespokojnosť)	38%	41%	39,5%
Sú radodajky	27%	33%	30%
Nedostatok pozornosti	35%	26%	30,5%

Pri tejto otázke som z odpovedí zistila, že ženy hľadajú uspokojenie skôr na duševnej úrovni, čo často vedie ich konanie k fyzickej blízkosti s iným ako svojim partnerom.

Tab.7: Z akého dôvodu odpúšťajú neveru muži?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Rodina, rodinné zázemie	53%	58%	55,5%
Naozaj ľúbia	41%	37%	39%
Nechcú ostať sami	6%	5%	5,5%

Rodina a rodinné zázemie sa zdá byť na prvom mieste prečo by muži (tab.7), ale i ženy (tab.8) dokázali odpustiť neveru partnerovi.

Tab.8: Z akého dôvodu odpúšťajú neveru ženy?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Rodina, rodinné zázemie	35%	39%	37%
Naozaj ľúbia	12%	17%	14,5%
Nechcú ostať sami	29%	34%	31,5%
Strata finančného zabezpečenia	24%	10%	17%

Tab.9: Aký vzťah sa neverou rozpadne skôr?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Každý	37%	42%	39,5%
Narušený	29%	34%	31,5%
Nestabilný	34%	24	29%

Väčšina respondentov pri tejto otázke premýšľala veľmi skepticky a sú presvedčení, že vzťah, ktorý bol poznačený neverou sa nedá zachrániť.

Otázky s možnosťou odpovede:

Tab.10: Dokázali by ste odpustiť neveru?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Určite áno	0%	0%	0%
Áno, ale nie som si istý/á	3%	5%	4%
Možno	12%	18%	15%
Nie, ale nie som si istý/á	40%	42%	41%
Určite nie	45%	35%	40%

Táto otázka vyvolala v opýtaných vysoké presvedčenie o tom, že nevera je neprípustná v akomkoľvek vzťahu.

Tab.11: Považujete sex na jednu noc za neveru?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Určite áno	53%	55%	54%
Áno, ale nie som si istý/á	25%	28%	26,5%
Možno	14%	12%	13%
Nie, ale nie som si istý/á	5%	3%	4%
Určite nie	3%	2%	2,5%

Sex na jednu noc je považovaný za neveru u väčšiny respondentov, i napriek tomu, že sa stretávame aj s pochopením pre takýto vzťah.

Tab.12: Považujete sex na objednávku (prostitúcia) za neveru?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Určite áno	49%	51%	50%
Áno, ale nie som si istý/á	23%	25%	24%
Možno	17%	14%	15,5%
Nie, ale nie som si istý/á	8%	6%	7%
Určite nie	3%	4%	3,5%

V dnešnej dobe je prostitúcia prítomná aj v kruhoch, v ktorých bola doteraz absolútne neprípustná. Preto názor, ktorý nám tabuľka ponúka, je skôr informačného charakteru ako vyjadrenie reality.

Tab.13: Považujete sex cez telefón za neveru?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Určite áno	28%	32%	30%
Áno, ale nie som si istý/á	34%	38%	36%
Možno	18%	22%	20%
Nie, ale nie som si istý/á	17%	6%	11,5%
Určite nie	3%	2%	2,5%

Keďže väčšina respondentov má k akejkoľvek forme nevery negatívny vzťah, odpovede uvádzané v tabuľke 13 nie sú prekvapením.

Tab.14: Máte osobnú skúsenosť s neverou?

Odpoveď	Muži	Ženy	Spolu
Áno	16%	13%	14,5%
Áno, skôr	8%	5%	6,5%
Možno	42%	53%	47,5%
Nie, skôr	13%	11%	12%
Nie	21%	18%	19,5%

Zo všetkých opýtaných má až približne jedna pätina osobnú skúsenosť s neverou, avšak skoro polovica respondentov sa vo svojom okolí stretli s neverou.

6. Záver

Cieľom prieskumu bola identifikácia vybraných postojov mužov a žien k mimomanželskej/mimopartnerskej sexualite. Podľa odpovedí respondentov, ktorých som oslovila, som dospela k nasledovným zisteniam.

Z pohľadu viacerých respondentov je postoj k mimomanželskej/mimopartnerskej sexualite negatívny. Muži a ženy, ktorí nemajú partnerov majú odlišné názory na neveru ako tí čo partnera majú.

V dnešnej dobe môže mať prostitúcia i charakter prostriedku dosahovania kariéry a úspechu. Často sa stretávame i s príležitostnou prostitúciou, ktorá býva spojená s potrebou úhrady mimoriadnych výdavkov, respektíve uspokojenia osobitných ekonomických nárokov.

Nech je nevera človeka spôsobená, či už pomstou za neveru alebo len nudou vo vzťahu, väčšina opýtaných mi potvrdilo názor, ktorý prevláda v našej spoločnosti. Nevera je neodpustiteľný čin a je dôvodom pre rozpad partnerstva v akomkoľvek štádiu. Skutočne len silné osobnosti dokážu neveru odpustiť i napriek tomu, že pociťujú odpor voči neverníkovi. Ako som písala v teoretickej časti odpustenie nevery je to zložitý proces, ktorým si musia prejsť obaja zúčastnení.

Podľa zistení z prieskumu, nevera ako taká hrá v našich životoch nemalú úlohu a preto sa dá teda usudzovať, že v našej krajine vládne konzervatívny názor na neveru. Sexualita je u nás ešte stále dosť tabuizovaná i napriek jej nadobudnutému občianskemu rozmeru.

Príloha

Dotazník

Prosím Vás o účasť na dotazníku, ktorý sa týka mimomanželskej/mimopartnerskej sexuality. Dotazník je anonymný a slúži len na prieskum k bakalárskej práci. Vaše odpovede sú dôverné.

1. Pohlavie:
 - a. Muž
 - b. Žena

2. Vek:..... (vypíšte číslom)

3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:
 - a. Základné
 - b. Stredné bez maturity
 - c. Stredné s maturitou
 - d. Vysokoškolské

4. Považujem sa za (verím v Boha):
 - a. Veriaceho katolíka/čku – protestanta/tku – pravidelne chodím do kostola
 - b. Veriaceho katolíka/čku – protestanta/tku – príležitostne chodím do kostola
 - c. Veriaceho katolíka/čku – protestanta/tku – nechodím do kostola
 - d. Ateistu/tku – neveriaceho/u
 - e. Iné, vypíšte.....

5. Sexuálna orientácia:
 - a. Heterosexuálna (priťahujú Vás osoby opačného pohlavia)
 - b. Bisexuálna (priťahujú Vás osoby oboch pohlaví)
 - c. Homosexuálna (priťahujú Vás osoby rovnakého pohlavia)

6. V súčasnosti ste:
 - a. Slobodný/á
 - b. Ženatý/vydatá
 - c. Rozvedený/á
 - d. Vdovec/vdova

7. V súčasnosti máte:
 - a. Trvalý partnerský vzťah a bývate s partnerom/kou
 - b. Trvalý partnerský vzťah a nebývate s partnerom/kou
 - c. Nemáte trvalý partnerský vzťah
 - d. Som ženatý/vydatá

8. V akom veku ste mali prvý pohlavný styk?..... (vypíšte číslom)

9. Aký je Váš postoj k nevere? (voľne odpovedať)

10. Čo považujete za neveru? (voľne odpovedať)

11. Aké správanie, ktoré by iný považovali za neveru, Vy nepovažujete? (voľne odpovedať)

12. Čo si predstavíte pod pojmom emocionálna nevera? (voľne odpovedať)

13. Čo si predstavíte pod pojmom virtuálna nevera? (voľne odpovedať)

14. Čo si predstavíte pod pojmom sexuálna nevera? (voľne odpovedať)

15. Ohodnoťte jednotlivé druhy nevery podľa závažnosti: (1- najmenej závažný, 5- najviac závažný)

- Fyzická nevera 1 2 3 4 5
- Emocionálna nevera 1 2 3 4 5
- Virtuálna nevera 1 2 3 4 5
- Sexuálna nevera 1 2 3 4 5

16. Prečo ľudia bývajú neverní? (voľne odpovedať)

17. Sú podľa Vás častejšie neverní:

- a. Muži
- b. Ženy

18. Prečo bývajú neverní muži? (voľne odpovedať)

19. Prečo bývajú neverné ženy? (voľne odpovedať)

20. V akom veku bývajú najčastejšie neverní muži?.....(vypíšte číslo)

21. V akom veku bývajú najčastejšie neverné ženy?.....(vypíšte číslo)

22. Dokázali by ste odpustiť neveru?

- a. Určite nie
- b. Nie, ale nie som si istý/á
- c. Možno
- d. Áno, ale nie som si istý/á
- e. Určite áno

23. Odpúšťajú neveru viac?

- a. Muži
- b. Ženy

24. Z akého dôvodu odpúšťajú neveru muži? (voľne odpovedať)

25. Z akého dôvodu odpúšťajú neveru ženy? (voľne odpovedať)

26. Považujete za horšiu neveru v: (1- najmenej zlé, 5- najviac zlé)

- Manželstvo	1	2	3	4	5
- Partnerský vzťah – trvalý	1	2	3	4	5
- Partnerský vzťah – krátkodobý	1	2	3	4	5

27. Považujete sex na jednu noc za neveru?

- a. Určite áno
- b. Áno, ale nie som si istý/á
- c. Možno
- d. Nie, ale nie som si istý/á
- e. Určite nie

28. Považujete sex na objednávku (prostitúcia) za neveru?

- a. Určite áno
- b. Áno, ale nie som si istý/á
- c. Možno
- d. Nie, ale nie som si istý/á
- e. Určite nie

29. Považujete sex cez telefón za neveru?

- a. Určite áno
- b. Áno, ale nie som si istý/á
- c. Možno
- d. Nie, ale nie som si istý/á
- e. Určite nie

30. Ohodnoť na stupnici od 1 do 5 do akej miery môže nevera narušiť dlhoročný vzťah
(1- najmenej ohrozí, 5- najviac ohrozí) 1 2 3 4 5

31. Aký vzťah sa neverou rozpadne skôr? (voľne odpovedať)

32. Čo si myslíte o sexuálnom obtiažovaní v škole? (voľne odpovedať)

33. Máte osobnú skúsenosť s neverou?

- a. Áno
- b. Áno, skôr
- c. Možno
- d. Nie, skôr
- e. Nie

34. Dá sa nevera morálne odpustiť? (voľne odpovedať)

35. Je nevera morálne neprípustná? (voľne odpovedať)

Použitá literatúra:

1. Agafonová, M. 2006: *Etika*. Košice: Technická univerzita v Košiciach, 2006. 71 s.
2. Augustýn, J. 1995: *Sexualita v našem živote*. Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladateľstvá, 1995.
3. Berger, P., Luckmann, T. 1999: *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.
4. Bianchi, G. 2006: *Sexuálne zdravie ako ilustrácia kritického psychologického prístupu k zdraviu*. 1. Celoslovenská konferencia psychológie zdravia, 2006. s. 43-50
5. Bianchi, G., Lukšík, I. 1996: Niektoré údaje o sexualite mládeže na Slovensku v prvej polovici 90-tych rokov. In: *Poliaková, E. a kol.: Výchova k rodičovstvu, manželstvu a etike intímnych vzťahov. K projektu: Profesionálna príprava pre výchovné a vzdelávacie pôsobenie na deti v otázkach rodičovstva, manželstva a etiky intímnych vzťahov*. Nitra: Slovdidac, 1996, ú. 19-26. ISBN 80-967339-8-2
6. Bianchi, G., Popper, M., Supeková, M., Lukšík, I.: Sexuálne správanie sa mládeže na Slovensku – rizikové aspekty. In: *V. Mayer a spol.: Mladý človek a infekcia HIV*. Bratislava: Liga proti AIDS, s.64-67.
7. Cloud, H., Townsend, J. 2007: *Hranice v manželstve kedy povedať áno, kedy povedať nie – partnerovi*. Bratislava: Porta libri, 2007. 230s. ISBN 978-80-89067-42-8.
8. Evans, David, T. 1993: *Sexual citizenship*. London: Routledge, 1993.
9. Fafejta, M. 2004: *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Jan Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.
10. Hartl, P., Hartlová, H. 2000: *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN: 80-7178-303-X.
11. Janiš, K. 2002: *Sexuální výchova*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. ISBN 80-7041-377-8.
12. Jankovský, J. 2003: *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. 223 s. ISBN 80-7254-329-6
13. Kiczko, I. a kol. 1997: *Slovník společenských věd*. Bratislava: SPN, 1997. 303 s. ISBN 80-08-02592-1
14. Kratochvíl, S. 2005: *Manželská terapie*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-048-8

15. Lukšík, I., Supeková, M. 2003: *Sexualita a rodovosť v sociálnych a výchovných súvislostiach*. Bratislava: Humanitas, 2003. 204 s. ISBN 80-89124-01-1.
16. Marková, D. 2006: Sexuálne správanie a jeho rizikové aspekty. In: *Riziková mládež v súčasnej spoločnosti*. Hradec Králové, 2006, s.155-161. ISBN 80-7041-044-2
17. Marková, D. 2007: *Predmanželská sexualita v kontextoch sexuálnej diverzity a variability*. Bratislava: Regent, 2007. ISBN 978-80-88904-59-5.
18. Matějková, E. 2009: *Rěšime partnerské problémy*. Praha: Grada, 2009. 144 s. ISBN 978-80-247-2338-9
19. Miedzgová, J. 1994: *Základy etiky*. Bratislava: SPN, 1994. 107 s. ISBN 80-08-02369-4
20. Mojžíš, L., Sobota, J. 1997: *Základy rodinné výchovy: pomocní pracovní text pro odborné učiliště a praktické školy*. Praha: Septima, 1997.
21. Mráz, M. 2001: *Etika. Základné a speciálne problémy. Špeciálna etika*. Trnava: Trnavská univerzita, Fakulta humanistiky, 2001. 143s. ISBN 80-88774-66-7
22. Mráz, M. 2003: Úvod do terminológie k manželstvu a rodičovstvu. In *Zborník prednášok a metodických postupov*. Bratislava: Slovenská spoločnosť pre rodinu a zodpovedné rodičovstvo, 2003. ISBN 80-8052-181-6.
23. Plummer, K. 2003: *Telling sexual stories*. London: Routledge, 2003.
24. Segal, L. 1994: *Straight sex: the politics of pleasure*. London: Virago Press, 1994.
25. Šmolka, P. 2003: *Nevěra pro podváděné i podvádějící*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0397-1
26. Vernarcová, J. 2011: *Sexuálna výchova*. Nitra: UKF, 2011. ISBN 978-80-8094-954-9.

Iné zdroje:

Hradileková, Z.-Hatráková, K. 2009. Nevera. [online] Dostupné na internete: <http://www.manzelska-poradna.sk/nevera.html>

Kopcsayová, I. 2008. Sme neverní viac? [online] Dostupné na internete: <http://www.sme.sk/c/3976320/sme-neverni-viac.html>

Rolková, M. 2006. Nevera. Odpustiť či neodpustiť? [online] Dostupné na internete: <http://zena.sme.sk/c/2585292/nevera-odpustit-ci-neodpustit.html>

Švihelová, D.- Šlehofer, J.: Rozpornosť v sexuálnych postojoch u mladých ľudí. [online] Dostupné na: www.psychologia.sk/empatia/1-2.htm